

5. Абрамова А.С., Духніч О.В. Основні причини банкрутства підприємств України та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності. URL: <https://cutt.ly/pN8zaJv> (дата звернення: 01.02.2024).

УДК 346.1(043.2)

Нецька Л.С., к.ю.н., доцент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НЕКОМЕРЦІЙНА ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ГОСПОДАРЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ

Аналізуючи господарську діяльність суб'єктів господарювання, науковці і практики першочергово акцентують увагу на тому, що вона буває комерційною (підприємницькою) і некомерційною (непідприємницькою), як власне визначено і законодавцем.

За визначенням підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку.

Якщо підприємницька діяльність за рядом ознак виокремлюється і не створює труднощів для розуміння, то некомерційне господарювання як самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання і спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку, викликає певні асоціації з господарчим забезпеченням негосподарюючих суб'єктів та призводить до сплутування цих понять. Вивченню даного питання приділена увага у працях О.М. Вінник, В.С. Щербини, В.С. Мілаш, Н.В. Козлової, В.Г. Ротаня, В. Пашкова та ін.

Вважаємо за доцільне розмежувати зазначені вище поняття, зважаючи на те, що Господарський кодекс України не містить достатньо зрозумілих положень, за допомогою яких можна було б повно розкрити зміст господарчого забезпечення.

Некомерційна господарська діяльність особлива тим, що по-перше, здійснюється лише суб'єктами господарювання, по-друге – здійснюється на основі права власності або права оперативного управління, по-третє – тільки в тих галузях чи видах діяльності, в яких забороняється підприємництво, або тими суб'єктами господарювання, яким здійснення господарської діяльності у формі підприємництва забороняється законом (ч. 2 ст. 52 ГК України).

Важливо, що некомерційна господарська діяльність заборонена для органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб.

Для того, щоб займатися господарською діяльністю без мети одержання прибутку, у суб'єкта господарювання немає необхідності набувати якусь окрему організаційну форму некомерційної господарської діяльності, хоча такі форми існують (наприклад, державне некомерційне підприємство). Варто також зауважити, що результати некомерційної господарської діяльності суб'єкта господарювання споживаються не ним самим і створюються для інших. Ця ознака суттєва для розмежування некомерційної господарської діяльності від господарчого забезпечення діяльності негосподарюючого суб'єкта.

Як зазначено у ст. 54 ГК України, на суб'єктів господарювання, які здійснюють некомерційну господарську діяльність, поширюються загальні вимоги щодо регулювання господарської діяльності з урахуванням особливостей її здійснення різними суб'єктами господарювання.

У ч. 3 ст. 3 ГК України господарче забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів визначено як діяльність негосподарюючих суб'єктів, спрямовану на створення і підтримання необхідних матеріально-технічних умов їх функціонування, що здійснюється за участі або без участі суб'єктів господарювання. Така діяльність не відноситься до господарської діяльності. Отже, відмінною рисою господарчого забезпечення є те, що цю діяльність здійснюють негосподарюючі суб'єкти або самотійно або із залученням суб'єктів господарювання. Термін «негосподарюючі суб'єкти» не визначається законодавцем. Проте логічно зробити висновок, що ними є ті суб'єкти, які не здійснюють господарську діяльність, а отже ті, хто не є суб'єктами господарювання. Відтак, всі, хто не відноситься до суб'єктів господарювання, – негосподарюючі суб'єкти, які вправі здійснювати господарче забезпечення своїх потреб. Потрібно зауважити, що господарче забезпечення не заборонене для органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

За відсутності законодавчих критеріїв розподілу суб'єктів некомерційного господарювання та негосподарюючих суб'єктів наше виокремлення всіх суб'єктів, які не віднесені до суб'єктів господарювання, як негосподарюючих, є досить умовним.

Типовим прикладом юридичної особи, яка здійснює господарче забезпечення діяльності, є об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (ОСББ). У ч. 5 ст. 4 Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» прямо зазначено, що господарче забезпечення діяльності об'єднання може здійснюватися власними силами об'єднання (шляхом самозабезпечення) або шляхом

залучення на договірних засадах суб'єктів господарювання. У випадку залучення суб'єктів господарювання ОСББ виступає споживачем виготовлених ними товарів, виконаних робіт чи наданих послуг. Отже, товари, роботи, послуги, які необхідні для господарчого забезпечення діяльності суб'єкта, виготовляються/надаються лише для нього і визначаються його потребами, а не для певного кола суб'єктів та їх потреб, як це має місце при здійсненні некомерційної господарської діяльності.

У юридичній літературі як приклад господарчого забезпечення діяльності негосподарюючих суб'єктів вказується діяльність шкіл, дитсадків, лікарень щодо створення і постачання необхідних для їх функціонування матеріально-технічних ресурсів.

Можна виснувати, що спільним для некомерційної господарської діяльності та господарчого забезпечення діяльності негосподарюючого суб'єкта є лише відсутність мети одержання прибутку.

УДК 340:658.11(043.2)

Нецька Л.С., к.ю.н., доцент,
Чубенко Я.В., здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ЗБЕРЕЖЕННЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Українському бізнесу за час війни доводилось тримати удар таких викликів як зупинка господарської діяльності, релокація потужностей, переміщення співробітників, руйнування налагодженої логістики, зміна напрямку діяльності, знищення активів підприємств, неможливість виконання зобов'язань, неможливість проведення розрахунків тощо.

Необхідно визнати, що не весь бізнес переживе такі фінансові потрясіння, тому створення умов, які дозволять українським підприємствам подолати дефолт та зберегти виробничий потенціал країни – є одним із першочергових завдань.

Досягнення такої цілі потребує комплексного підходу і судова процедура фінансового оздоровлення потенційно може стати однією з вагомих складових такого комплексу.

Для оцінки, як же процедура банкрутства здатна допомогти зберегти бізнес та, у разі необхідності, отримати кошти від агресора для погашення кредиторської заборгованості варто пригадати які процедури застосовуються до боржника-юридичної особи в межах процедури